

بررسی معضل گردوغبار بر محیط زیست و زیستگاه های حساس استان هرمزگان

مطهره عابدینی¹*؛ مجید وفادار¹

¹ اداره کل محیط زیست استان هرمزگان

*مسئول مکاتبات: abedini_hr@doe.ir

چکیده: کشور ایران در یک منطقه با آب و هوای خشک قرار گرفته است به دلیل دارا بودن این مشکل و همجوار بودن با بخش گسترده ای از پهنه های بیابانی، کمبود بارش ها و وزش تندبادها تحت تأثیر نامطلوب پدیده گردوغبار قرار می گیرد که آثار و پیامدهای زیست محیطی نامطلوبی بر جای می گذارد که به صورت مستقیم و غیرمستقیم در نهایت بر کیفیت زندگی و ارتزاق و سلامت انسان ها تأثیرگذار خواهد بود. عوامل ایجاد طوفان های گردوغبار بسیار گسترده و پیچیده هستند. در حقیقت پدیدار شدن دوران های خشکی و بروز پدیده های اقلیمی خاص از یک سو و افزایش ناگهانی جمعیت و بهره برداری های ناصحیح از منابع آب و خاک از سوی دیگر در نهایت به تشدید فرسایش بادی و ایجاد بیابان زایی در کشور دامن زده است. در این مطالعه به اثرات زیان بار گرد و غبار بر پارامترهای زیستی و مناطق حساس از قبیل مناطق تالابی (که یکی از کارکردهای مهم تالاب، جلوگیری از بروز طوفان شن و تثبیت گردوخاک است که با رعایت نکردن حقایق آن ها، تالابها در حال خشک شدن می باشند)، پوشش گیاهی خصوصاً جنگل های مانگرو (که باعث کاهش کانون های گردوخاک و همچنین کاهش جابجایی گردوخاک می گردد که در مناطق شرقی استان گردوخاک و تجمع آن در کنار مانگرو، باعث خشک شدن جنگل های مانگرو می گردد)، جانوران (گردوخاک باعث اختلال در تغذیه، کاهش میزان زاد و ولد و به دنبال آن محدودیت جمعیت حیات وحش می گردد)، اثرات از دست رفتن خاک (که باعث کاهش تولید زمین می گردد)، کیفیت هوا (که تأثیر بر کاهش دید، کیفیت هوا و سلامت انسان و جانوران را در پی دارد) پرداخته شده است. در نهایت پیشنهادات در سه سطح جلوگیری و کنترل از تولید و برخاستن (از قبیل استفاده از مالچ های بیولوژیک و سازگار با طبیعت یا توسعه عرصه های سبز با گونه های مقاوم بومی، رعایت حقایق تالابها، حفاظت و احیای منابع آبی، شناسایی و مدیریت کانون های گردوغبار استان)، انتقال و جابه جایی در مناطق (از قبیل بادشکن های بزرگی که عرصه های جنگلی بزرگ یا پهنه سبز بزرگ مرطوب یا بارگذاری سازه های سکونت گاهی که مانع از توزیع و انتقال به مناطق دیگر نشود) و مقابله یا کنترل اثرات سوء ناشی از گردوغبار (شامل جلوگیری از فعالیت های صنایع و خدمات آلاینده هوا، آموزش مردم و خصوصاً کشاورزان) ارائه شده است.

کلیدواژه ها: گردوغبار، تالاب، اکوسیستم های حساس